EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.7.2025.
COM(2025) 408 final

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko pilnvaro sākt sarunas starp Eiropas Savienību un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu starp Eiropas Savienību un Apvienoto Karalisti attiecībā uz Lielbritāniju un par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. 1. IETEIKUMA KONTEKSTS

1.1. Ieteikuma iemesli un mērķi

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste (“Apvienotā Karaliste”) 2020. gada 1. februārī izstājās no Eiropas Savienības (“Savienība”) un Eiropas Atomenerģijas kopienas (“*Euratom*”). Šīs attiecības reglamentē divi nolīgumi:

– Izstāšanās līgums[1]. Izstāšanās līguma neatņemama daļa ir Protokols par Īriju/Ziemeļīriju, ko patlaban dēvē par Vindzoras regulējumu[2];

– Tirdzniecības un sadarbības nolīgums[3].

Eiropas Savienība un Apvienotā Karaliste 2025. gada 19. maijā sarīkoja pirmo samitu un pieņēma kopīgu paziņojumu, kurā atkārtoti apstiprināja apņemšanos pilnīgi, savlaicīgi un precīzi īstenot Izstāšanās līgumu, ieskaitot Vindzoras regulējumu un Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu. Tās atzinīgi novērtēja atjaunināto ES un Apvienotās Karalistes sadarbības programmu – kopīgu izpratni[4], par ko vienojusies Apvienotā Karaliste un Eiropas Komisija.

Kopīgā izpratne ir izpētes sarunu rezultāts, un tajā ir izklāstīta politiska vienošanās par vairākiem pamatparametriem turpmākajam darbam ar nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu un nolīgumu par emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti, vienlaikus atgādinot, ka abas puses rīkosies ātri, lai īstenotu šo apņemšanos saskaņā ar attiecīgajām procedūrām un tiesisko regulējumu.

(a) Kopēja sanitārā un fitosanitārā zona

Kopš 2021. gada 1. janvāra Savienība un Apvienotā Karaliste ir divas atsevišķas sanitārās un fitosanitārās zonas ar atsevišķiem tiesību aktiem un rīcībpolitiku, izņemot Apvienoto Karalisti attiecībā uz Ziemeļīriju, kurai saskaņā ar Vindzoras regulējumu piemēro Savienības sanitāros un fitosanitāros noteikumus.

Kopš 2021. gada 1. janvāra Savienība attiecībā uz Lielbritāniju piemēro sava sanitārā un fitosanitārā *acquis* noteikumus, kā arī attiecīgo *acquis* par tirdzniecības standartiem un citām prasībām, tajā skaitā noteikumus par sertifikāciju, kontroli un pamatprasībām, kas piemērojamas pārvietošanai no trešām valstīm un uz tām. Šīs kontroles ietver dokumentu, identitātes un fiziskās pārbaudes nolūkā nodrošināt preču atbilstību Savienības veselības, drošības un kvalitātes standartiem. Apvienotā Karaliste ir vairākas reizes atlikusi pilnīgas robežkontroles ieviešanu ieceļošanai no Savienības. Attiecībā uz importu no Savienības 2024. gada janvārī tā sāka piemērot pasākumus, kas ietvēra sanitārās un fitosanitārās pārbaudes un sertifikāciju, iepriekšēju paziņošanu par importu un dokumentu, identitātes un fiziskās kontroles pie robežas, kā arī ievērojamas inspekcijas maksas. Tika paziņots arī par

---

1 Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.) (“Izstāšanās līgums”).

2 Savienības un Apvienotās Karalistes Kopīgā deklarācija Apvienotajā komitejā, kura izveidota ar Līgumu par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas, Nr. 1/2023 (2023. gada 24. marts) (OV L 102, 17.4.2023., 87. lpp.).

3 Tirdzniecības un sadarbības nolīgums starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, no otras puses (OV L 149, 30.4.2021., 10.–2539. lpp.) (“Tirdzniecības un sadarbības nolīgums”).

4 Atjaunināta Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes sadarbības programma – kopīga izpratne, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_25_1267.

papildu pārbaudēm un kontroli, taču tās tika atliktas. Konkrētāk, 2025. gada 2. jūnijā Apvienotās Karalistes valdība paziņoja, ka, ņemot vērā saistības, ko tā uzņēmās 2025. gada 19. maija Eiropas Savienības un Apvienotās Karalistes samitā, vidēja riska augļu un dārzeņu kontroles pasākumi tiks atlikti līdz 2027. gada janvārim. Apvienotā Karaliste arī līdz 2027. gada 1. februārim atlika sertifikācijas prasību un pārbaužu ieviešanu attiecībā uz bioloģiskajiem produktiem un tirdzniecības standartiem.

Kopēja Savienības un Apvienotās Karalistes sanitārā un fitosanitārā zona veicinātu tādu produktu tirdzniecību, kuriem piemēro iepriekš minētos sanitāros, fitosanitāros un citus attiecīgus noteikumus. Tā rezultātā dzīvnieku, dzīvnieku izcelsmes produktu, augu un augu produktu pārvietošana starp Lielbritāniju un Savienību lielākoties tiktu veikta bez pašlaik nepieciešamajiem vai paredzamajiem sertifikātiem un kontrolēm. Būtu jānodrošina, ka tādā veidā netiek apdraudēts Savienības iekšējais tirgus vai tā visaptverošā pieeja sanitārajiem un fitosanitārajiem riskiem, kā arī pārtikas standarti. Tāpēc ar nolīgumu būtu jānodrošina augsts aizsardzības līmenis pret sanitārajiem un fitosanitārajiem riskiem, kā arī pienācīga patērētāju aizsardzība Savienībā un Apvienotajā Karalistē.

(b) Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaiste

Kopš 2021. gada 1. janvāra Savienībā un Apvienotajā Karalistē darbojas atsevišķas siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, izņemot Apvienoto Karalisti attiecībā uz Ziemeļīriju, kur saskaņā ar Vindzoras regulējuma 9. pantu un 4. pielikumu piemēro Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, ciktāl tā attiecas uz elektroenerģijas vairumtirgiem.

Savienības un Apvienotās Karalistes siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmām ir daudz kopīgu iezīmju. Tomēr no 2021. gada abas sistēmas sāka atšķirties, piemēram, attiecībā uz to darbības jomu (piemēram, no 2024. gada Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma aptver iekšzemes un starptautisko jūras transportu, un tai ir plašāka darbības joma attiecībā uz starptautisko aviāciju) un kvotu līmeni. Šīs atšķirības veicina oglekļa cenu atšķirības Savienībā un Apvienotajā Karalistē.

Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaiste palīdzētu abām pusēm īstenot ilgtspējas mērķus. Tā veicinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus starp Savienību un Apvienoto Karalisti un samazinātu oglekļa emisiju pārvirzes risku. Turklāt tā palielinātu oglekļa cenu veidošanās noteiktību, paaugstinātu oglekļa tirgu likviditāti un novērstu vajadzību piemērot attiecīgo pušu oglekļa ievedkorekcijas mehānismus otras puses izcelsmes produktiem.

1.2. Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Tirdzniecības un sadarbības nolīgums

Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā ir paredzēti noteikumi gan par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, gan par siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecību.

Noteikumu par sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem pamatā ir divas atsevišķas sanitārās un fitosanitārās zonas. Pamatojoties uz šo premisu, Tirdzniecības un sadarbības nolīgums paredz sadarbību ar mērķi aizsargāt cilvēku, dzīvnieku un augu dzīvību un veselību, veicina PTO Līguma par sanitāro un fitosanitāro pasākumu piemērošanu īstenošanu, nodrošina, ka sanitārie un fitosanitārie pasākumi nerada nevajadzīgus šķēršļus tirdzniecībai, veicina lielāku pārredzamību un izpratni par šādiem pasākumiem, uzlabo sadarbību cīņā pret rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem, ilgtspējīgu pārtikas sistēmu veicināšanā, dzīvnieku labturības aizsardzībā un elektroniskajā sertificēšanā, pastiprina sadarbību attiecīgajās starptautiskajās organizācijās, lai izstrādātu starptautiskus standartus,

pamatnostādnes un ieteikumus dzīvnieku veselības, pārtikas nekaitīguma un augu veselības jomā, kā arī veicina to īstenošanu. Attiecībā uz bioloģiskajiem produktiem Tirdzniecības un sadarbības nolīgums, it īpaši tā 14. pielikums, paredz ES un Apvienotās Karalistes bioloģiskās ražošanas noteikumu līdzvērtības savstarpēju atzīšanu.

Par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sasaisti Tirdzniecības un sadarbības nolīguma 392. panta 6. punktā ir noteikts, ka Savienība un Apvienotā Karaliste nopietni apsver iespēju sasaistīt attiecīgās oglekļa cenas noteikšanas sistēmas tādā veidā, kas saglabā šo sistēmu integritāti un paver iespēju palielināt to efektivitāti.

Jaunajiem nolīgumiem būtu i) jānodrošina dinamiska saskaņošana ar visiem attiecīgajiem Eiropas Savienības noteikumiem, ii) jāparedz vienota interpretācija, iii) jāparedz strīdu izšķiršanas mehānisms ar neatkarīgu šķīrējtiesu, kura pamatā ir Tirdzniecības un sadarbības nolīgums un nosacījums, ka galvenā lēmējiestāde visos ar ES tiesību aktiem saistītajos jautājumos ir Eiropas Savienības Tiesa, un iv) jāparedz stabils mehānisms, kas nodrošinātu šķīrējtiesas nolēmumu ievērošanu, piemēram, paredzot iespēju pieņemt atbilstošus pasākumus nolūkā aizsargāt Savienības intereses un iespēju veikt savstarpējus pretpasākumus starp jaunajiem nolīgumiem un starp tiem un jomām, uz kurām attiecas Tirdzniecības un sadarbības nolīgums.

Tiem būtu jānodrošina, ka: i) tiek pienācīgi izmantotas esošajos nolīgumos, it īpaši Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā, paredzētās pārvaldības struktūras un ii) jaunajiem nolīgumiem tiek piemērota Tirdzniecības un sadarbības nolīguma aizsardzības pasākumu klauzula (Tirdzniecības un sadarbības nolīguma 773. pants).

Izstāšanās līgums, ieskaitot Vindzoras regulējumu

Saskaņā ar Vindzoras regulējumu attiecīgais Savienības tiesību aktu kopums ir automātiski piemērojams Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju nolūkā izvairīties no stingras robežas Īrijas salā. Vindzoras regulējumu turpinās piemērot gan sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem, gan vienotajam elektroenerģijas tirgum.

Tāpēc abi paredzētie nolīgumi par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu un par siltumnīcefekta gāzu emisiju sistēmu sasaisti būtu piemērojami līdztekus Vindzoras regulējumam un neskarot to, kā izklāstīts turpmāk.

(a) Attiecībā uz sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem

– Attiecīgais Savienības *acquis* joprojām būtu piemērojams Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju, pamatojoties uz Vindzoras regulējumu un jo īpaši tā 5. panta 4. punktu un 13. panta 1. un 3. punktu saistībā ar attiecīgajām 2. pielikuma daļām.

– Tiktu turpināta tā Savienības *acquis* īstenošana, piemērošana, uzraudzība un izpildes panākšana, kas piemērojams Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju, kā noteikts Vindzoras regulējuma 12. pantā.

Pēc ES un Apvienotās Karalistes nolīguma par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu noslēgšanas un tikai šāda nolīguma pilnīgas ievērošanas laikā ir paredzēts nodrošināt, ka šāda nolīguma un Vindzoras regulējuma mijiedarbības rezultātā tādas pašas nolīguma nodrošinātās priekšrocības tiks attiecinātas arī uz sanitārajiem un fitosanitārajiem aspektiem, kas saistīti ar preču pārvietošanu uz Ziemeļīriju no citām Apvienotās Karalistes daļām.

Tā rezultātā dzīvnieku, dzīvnieku izcelsmes produktu, augu un augu produktu pārvietošana starp Lielbritāniju un Ziemeļīriju lielākoties noritētu bez pašlaik nepieciešamajiem vai paredzamajiem sertifikātiem un kontrolēm. Turklāt attiecībā uz konkrētiem lauksaimniecības

pārtikas produktiem tiktu atceltas, piemēram, prasības par marķējumu "nav paredzēts Eiropas Savienībai", jo gan ES, gan Apvienotajai Karalistei piemērotu vienus un tos pašus SFS noteikumus un standartus un šo preču galamērķis un patēriņš vairs neaprobežotos tikai ar Ziemeļīriju bez tālākas pārvietošanas uz ES.

Šajā nolūkā Komisija ierosinās sākt nepieciešamās procedūras, lai attiecīgajam Vindzoras regulējuma pielikumam pievienotu attiecīgo(-os) Savienības tiesību aktu(-us) par gaidāmo ES un Apvienotās Karalistes nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu, kā arī iesniegtu mērķtiecīgus grozījumus attiecīgajos Savienības tiesību aktos, kas piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju. Šie grozījumi var ietvert i) elementus, kas attiecas uz gaidāmajā nolīgumā paredzēto priekšrocību attiecināšanu uz preču apriti starp Lielbritāniju un Ziemeļīriju un attiecīgajiem aizsardzības pasākumiem, un ii) noteikumus, ar kuriem precizē nosacījumus, lai vajadzības gadījumā pilnīgi vai daļēji saglabātu spēkā esošos sanitāros un fitosanitāros atvieglojumus, ko paredz Vindzoras regulējums. Šo grozījumu saturu, ieskaitot atbilstošus aizsardzības pasākumus, varēs noteikt vienīgi tad, kad būs pabeigtas sarunas par ES un Apvienotās Karalistes nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu un būs zināma konkrēta paredzētā nolīguma darbības joma un saturs.

(b) Attiecībā uz Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti

Nolīgums par Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas sasaisti ar Apvienotās Karalistes emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu būtu jāpiemēro Savienībai un Apvienotajai Karalistei. Attiecībā uz Ziemeļīriju saistībā ar elektroenerģijas vairumtirgiem turpinās piemērot Vindzoras regulējuma 9. pantā un 4. pielikumā paredzēto kārtību.

1.3. Saskanība ar citām Savienības politikas jomām

Vienlīdzīgu konkurences apstākļu priekšrocības

Abi nolīgumi nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus uzņēmējiem Eiropas Savienībā un Apvienotajā Karalistē. Nolīgums par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu paredzētu kopējus standartus un regulējuma saskaņošanu ar Savienības noteikumiem. Attiecībā uz emisijas kvotu tirdzniecību nolīgums par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti paredzētu vismaz vienādu dekarbonizācijas mērķi, tādējādi samazinot oglekļa emisiju pārvirzes un konkurences izkropļojumu risku, kā arī vienādu darbības jomu (izņemot attiecībā uz mājokļu individuālu apkuri) un regulējuma saskaņošanu ar attiecīgajiem Savienības noteikumiem.

Nolīgumam par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti būtu jāatbilst nosacījumiem, kas izklāstīti Regulas (ES) 2023/956, ar ko izveido oglekļa ievedkorekcijas mehānismu ("OIM regula"), 2. panta 6. punktā. Līdz ar to, tiklīdz nolīgums būs stājies spēkā, OIM regula neattieksies uz Apvienotās Karalistes izcelsmes precēm. Savukārt Apvienotā Karaliste nepiemēros savu OIM Savienības izcelsmes precēm.

Divpusējas tirdzniecības priekšrocības

Nolīgums par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu atvieglotu tirdzniecību, atceļot nepieciešamību pēc nolīgumā ietverto produktu un standartu sertifikācijas un sistemātiskas robežkontroles, vienlaikus saglabājot augstus sabiedrības, dzīvnieku un augu veselības aizsardzības standartus, kā arī pārtikas standartus.

Ilgtspēja un ieguvumi klimata jomā

Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma ir tās klimata politikas stūrakmens, un tās mērķis ir izmaksu ziņā efektīvi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas dažādās jomās. Ievērojot principu "piesārņotājs maksā", tirdzniecības sistēma nosaka ierobežojumus un oglekļa cenu emisijām, ko Eiropā rada enerģētikas un rūpniecības nozare, aviācija, kā arī jūras transporta nozare, t. i., nozares, kurās rodas aptuveni 40 % no Savienības kopējām emisijām. Sistēma izmanto tirgus spēkus, lai noteiktu tādu oglekļa cenu, kas veicina emisiju samazināšanu jomās, kur tas ir visrentablāk. Oglekļa cenas ietekmē arī ieņēmumus, kas tiek ieguldīti klimatrīcībā un enerģētikas pārkārtošanā.

Nolīgums par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti ļautu ES izmantot šīs priekšrocības divpusējā kontekstā un atbalstīt labi funkcionējoša starptautiskā oglekļa tirgus attīstību, sasaistot siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas. Tas ir Savienības ilgtermiņa mērķis, jo īpaši kā līdzeklis 2015. gada decembrī pieņemtajā Parīzes nolīgumā izvirzīto klimata mērķu sasniegšanai.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

2.1. Procesuālais juridiskais pamats

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 3. punktā ir paredzēts, ka tad, ja paredzētais nolīgums vienīgi vai galvenokārt neattiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, Komisija iesniedz ieteikumus Padomei. Padome pieņem lēmumu, ar ko pilnvaro sākt sarunas un izvirza Savienības sarunu vadītāju vai Savienības sarunu grupas vadītāju.

LESD 218. panta 4. punktā ir paredzēts, ka Padome var nolīguma sarunu vadītājam dot norādes un iecelt īpašu komiteju, ar kuru apspriežoties, sarunas jāveic.

Komisija iesaka sākt sarunas starp Eiropas Savienību un Apvienoto Karalisti par diviem starptautiskiem nolīgumiem – nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu un nolīgumu par Apvienotās Karalistes un Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti. Par sarunu vadītāju tiks iecelta Komisija.

Procesuālais juridiskais pamats ierosinātajam lēmumam atļaut sākt sarunas par abiem paredzētajiem nolīgumiem ir LESD 218. panta 3. un 4. punkts.

2.2. Materiālais juridiskais pamats

Šis priekšlikums attiecas uz sarunām par diviem dažādiem nolīgumiem, kuriem būs divi dažādi materiālie juridiskie pamati.

Atbilstīgi EST atzinumam 1/94[5] un atzinumam 2/15[6] nolīgumi ar trešām valstīm, kas saistīti ar sanitārajiem un fitosanitārajiem jautājumiem, ir daļa no kopējās tirdzniecības politikas saskaņā ar LESD 207. pantu. Tāpēc Savienības un Apvienotās Karalistes nolīguma par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu materiālajam juridiskajam pamatam vajadzētu būt LESD 207. panta 4. punkta pirmajai daļai.

Nolīgumu par Apvienotās Karalistes un Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti noslēdz, pamatojoties uz LESD 192. panta 1. punktu.

---

5 Tiesas 1994. gada 15. novembra atzinums, Atzinums 1/94, Tiesas judikatūras krājums 1994 I-05267.

6 Tiesas 2017. gada 16. maija atzinums, Atzinums 2/15, *OV C 239, 24.7.2017., 3.–3. lpp.*

2.3. Savienības kompetence

Tā kā nolīguma par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu juridiskais pamats ir daļa no kopējās tirdzniecības politikas, Savienībai ir ekskluzīva kompetence noslēgt šo nolīgumu saskaņā ar LESD 3. panta 1. punktu.

Savienībai ir arī ekskluzīva kompetence noslēgt nolīgumu par Apvienotās Karalistes un Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti saskaņā ar LESD 3. panta 2. punktu.

2.4. Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Saskaņā ar LES 5. panta 3. punktu subsidiaritātes principu nepiemēro jomās, kuras ir ekskluzīvā ES kompetencē.

2.5. Sarunu vadītāja izvēle

Paredzētais nolīgums neattiecas uz kopējo ārpolitiku un drošības politiku, tāpēc saskaņā ar LESD 218. panta 3. punktu par sarunu vadītāju jāieceļ Komisija.

2.6. Proporcionalitāte

Savienības rīcība nepārsniedz to, kas ir nepieciešams politikas mērķu sasniegšanai – izveidot kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu un sasaistīt Apvienotās Karalistes un Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas.

2.7. Juridiskā instrumenta izvēle

Šis ieteikums Padomes lēmumam ir iesniegts saskaņā ar LESD 218. panta 3. un 4. punktu, kuros paredzēts, ka Padome pieņem lēmumu, ar ko pilnvaro sākt sarunas un izvirza Savienības sarunu vadītāju. Padome sarunu vadītājam var arī dot sarunu norādes. Nav cita juridiska instrumenta, ko varētu izmantot šā ieteikuma mērķa sasniegšanai.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

Nepiemēro.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Nolīgumos būtu jāiekļauj noteikumi, ar kuriem nodrošinātu, ka Apvienotā Karaliste finansiāli atbalsta Savienības darbu šajās politikas jomās.

5. CITI ELEMENTI

5.1. Detalizēts konkrētu ieteikuma noteikumu skaidrojums

Ar šo ieteikumu Eiropas Komisija aicina Eiropas Savienības Padomi atļaut sākt sarunas par nolīgumiem starp Savienību un Apvienoto Karalisti par kopējas sanitārās un fitosanitārās zonas izveidi un par siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti, iecelt Eiropas Komisiju par Savienības sarunu vadītāju, sniegt norādes sarunu vadītājam un iecelt komitejas, ar kurām apspriežoties, sarunas jāveic.

<u>Abu nolīgumu kopējie elementi</u>

1. Abiem nolīgumiem nebūtu jāskar Savienības iekšējā tirgus un attiecīgo sistēmu pienācīga darbība.
2. Nevienam no nolīgumiem nebūtu jādod Apvienotajai Karalistei tiesības piedalīties Savienības lēmumu pieņemšanā. Tomēr Apvienotajai Karalistei kā valstij, kas nav

Eiropas Savienības dalībvalsts, būtu jāiesaistās agrīnā posmā un pienācīgi jāpiedalās lēmumu veidošanas procesā saistībā ar Eiropas Savienības tiesību aktiem jomās, uz kurām attiecas dinamiskas saskaņošanas un vienlaicīgas piemērošanas pienākums. Eiropas Komisijai agrīnā politikas veidošanas posmā būtu jāapspriežas ar Apvienoto Karalisti. Šīs tiesības neattiektos uz dalību Padomes vai tās darba sagatavošanas struktūru darbā.

3. Abos nolīgumos būtu jāparedz Apvienotās Karalistes pienākums dinamiski saskaņot savus tiesību aktus ar attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem. Dinamiskas saskaņošanas principam būtu jānodrošina, ka vienlaikus tiek piemēroti identiski noteikumi nolīguma darbības jomā.

4. Abiem nolīgumiem būtu jānodrošina Savienības tiesību aktu vienota interpretācija un piemērošana, pamatojoties uz Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, konkrētāk, Savienībā piemērojamo noteikumu interpretācija būtu jāpiemēro arī Pušu attiecību kontekstā.

5. Abos nolīgumos būtu jāparedz efektīvi strīdu izšķiršanas mehānismi, kas ietver neatkarīgu šķīrējtiesu un nodrošina, ka Eiropas Savienības Tiesa ir galvenā lēmējiestāde attiecībā uz visiem ar Eiropas Savienības tiesību aktiem saistītajiem jautājumiem, un jāparedz iespējas nolīgumu neievērošanas gadījumā veikt atbilstošus Savienības interešu aizsardzības pasākumus.

6. Nolīgumiem būtu jānodrošina, ka jauno nolīgumu pārvaldībā tiek izmantota Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā noteiktā institucionālā komiteju struktūra.

7. Nolīgumos būtu jāiekļauj noteikumi, ar kuriem nodrošinātu, ka joprojām ir iespējami savstarpēji pretpasākumi starp jaunajiem nolīgumiem un Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā ietvertajām jomām, kā paredzēts Tirdzniecības un sadarbības nolīgumā.

8. Nolīgumiem būtu jānodrošina, ka tiek piemērota Tirdzniecības un sadarbības nolīguma aizsardzības pasākumu klauzula (Tirdzniecības un sadarbības nolīguma 773. pants).

9. Apvienotajai Karalistei būtu jāsniedz finansiāls ieguldījums, lai palīdzētu segt attiecīgas ar Savienības darbu šajās politikas jomās saistītas izmaksas.

<u>Galvenie elementi saistībā ar nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu</u>

10. Ar paredzēto nolīgumu būtu jāizveido kopēja sanitārā un fitosanitārā zona starp Savienību un Apvienoto Karalisti attiecībā uz Lielbritāniju. Rezultātā dzīvnieki, augi, dzīvnieku vai augu izcelsmes pārtikas/barības produkti, kā arī saistītie produkti, uz kuriem attiecas nolīguma darbības jomā iekļautie noteikumi, un saistībā ar nolīgumā ietvertajiem standartiem starp Savienību un Apvienoto Karalisti attiecībā uz Lielbritāniju tiktu pārvietoti tā, it kā tos pārvietotu Savienībā.

11. Tā darbības jomai būtu jāietver sanitārie, fitosanitārie, pārtikas nekaitīguma un vispārīgie patērētāju aizsardzības noteikumi, kas piemērojami lauksaimniecības pārtikas produktu ražošanai, izplatīšanai un patēriņam, dzīvu dzīvnieku un pesticīdu regulējums, noteikumi par bioloģisko lauksaimniecību un bioloģisko produktu marķēšanu, kā arī konkrētām nozarēm un produktiem piemērojamie tirdzniecības standarti.

12. Iepriekš minētajam dinamiskas saskaņošanas principam būtu jānodrošina, ka nolūkā izveidot kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Lielbritāniju un Savienībā tiek piemēroti identiski noteikumi šajā darbības jomā. Papildus šim principam nolīgumā būtu jāparedz visu šo noteikumu

vienlaicīga piemērošana Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Lielbritāniju.

13. Turklāt nolīgumā būtu jāparedz, ka atsevišķi Savienības tiesību aktu noteikumi, to skaitā ārkārtas pasākumi un noteikumi, kas piemērojami dzīvnieku, augu, dzīvnieku un augu izcelsmes pārtikas/barības produktu, kā arī saistīto produktu ievešanai Savienībā no pārējās pasaules, ir nekavējoties piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Lielbritāniju.

14. Nolīgumam būtu jānodrošina Apvienotajai Karalistei tādas pašas iespējas veikt mērķtiecīgus pasākumus savas bioloģiskās drošības un sabiedrības veselības aizsardzībai kā tās, kas saskaņā ar Savienības tiesību aktiem tiek nodrošinātas dalībvalstīm. Turklāt nolīgumā var iekļaut īsu sarakstu ar ierobežotiem dinamiskas saskaņošanas un vienlaicīgas piemērošanas principa izņēmumiem. Par izņēmumu var vienoties tikai tad, ja: i) tā rezultātā Apvienotajā Karalistē attiecībā uz Lielbritāniju netiek piemēroti zemāki standarti nekā attiecīgajos Savienības noteikumos paredzētie, ii) uz to nevar atsaukties, lai jebkādā citā negatīvā veidā ierobežotu vai ietekmētu tādu Savienības izcelsmes dzīvnieku, augu un preču ievešanu Apvienotās Karalistes teritorijā, kuri atbilst Savienības tiesību aktiem, iii) tajā ir ievērots princips, ka Savienībā drīkst ievest tikai tādus dzīvniekus, augus un preces, kas atbilst Savienības tiesību aktiem.

<u>Galvenie elementi attiecībā uz nolīgumu par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti</u>

15. Nolīgumam būtu jāsasaista Savienības un Apvienotās Karalistes siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, nodrošinot emisijas kvotu savstarpēju atzīšanu.

16. Nolīgumam būtu jānodrošina, ka abas puses nepiemēro savu oglekļa ievedkorekcijas mehānismu importētām otras puses izcelsmes precēm ar nosacījumu, ka tas nav pretrunā attiecīgajiem ES tiesību aktiem.

17. Starp nozarēm, uz kurām attiecas nolīguma darbības joma, cita starpā būtu jāiekļauj: elektroenerģijas ražošana, rūpnieciskā siltuma ražošana (izņemot māju individuālo apkuri), rūpniecība, iekšzemes un starptautiskais jūras transports un iekšzemes un starptautiskā aviācija, un šajā darbības jomā nolīgumam būtu jānodrošina Apvienotās Karalistes noteikumu dinamiska saskaņošana ar attiecīgajiem Savienības noteikumiem. Nolīgumā būtu jānosaka procedūra, ar ko paplašināt darbības jomā iekļauto nozaru skaitu.

18. Nolīgumā būtu jāparedz, ka Apvienotajai Karalistei ir dinamiski jāsaskaņo savi tiesību akti ar attiecīgo *acquis*, jo īpaši Direktīvu 2003/87/EK un atvasinātajiem tiesību aktiem.

19. Dinamiskās saskaņošanas darbības jomā būtu jāiekļauj arī visi ES finanšu regulējuma un uzraudzības sistēmas noteikumi, kas piemērojami Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ES ETS) kvotu un to atvasināto instrumentu tirdzniecībai.

20. Nolīgumā būtu jānosaka Apvienotās Karalistes maksimālā robežvērtība un samazināšanas plāns, kam vajadzētu būt vismaz tikpat vērienīgam kā Savienības ievērotajai Eiropas Savienības maksimālajai robežvērtībai un samazināšanas plānam.

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko pilnvaro sākt sarunas starp Eiropas Savienību un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu starp Eiropas Savienību un Apvienoto Karalisti attiecībā uz Lielbritāniju un par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 207. panta 4. punkta pirmo daļu un 192. panta 1. punktu saistībā ar 218. panta 3. punktu un 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

tā kā:

(1) kopš 2021. gada 1. janvāra tiek piemērots Tirdzniecības un sadarbības nolīgums starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti, no otras puses ("Tirdzniecības un sadarbības nolīgums")[7]. Līdztekus Līgumam par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas ("Izstāšanās līgums")[8] tas ir stūrakmens divpusējām attiecībām starp Eiropas Savienību ("Savienība") un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti ("Apvienotā Karaliste").

(2) Kopš 2020. gada 31. decembra, kad beidzās Izstāšanās līgumā paredzētais pārejas periods, Savienības tiesību akti Apvienotajai Karalistei vairs nav piemērojami un tai piemēro Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju (patlaban sauktu par Vindzoras regulējumu[9]), kas ir Izstāšanās līguma neatņemama daļa.

(3) Kopš 2021. gada 1. janvāra Savienības sanitārā un fitosanitārā zona, no vienas puses, un Apvienotās Karalistes sanitārā un fitosanitārā zona, no otras puses, ir nošķirtas viena no otras, un katrai no tām ir atsevišķi tiesību akti un politika. Tomēr saskaņā ar Vindzoras regulējumu Savienības sanitārie un fitosanitārie noteikumi un citi attiecīgie noteikumi ir piemērojami Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā attiecībā uz Ziemeļīriju, tādējādi iekļaujot Ziemeļīriju Savienības sanitārajā un fitosanitārajā zonā.

(4) Kopš 2021. gada 1. janvāra Savienība un Apvienotā Karaliste izmanto atsevišķas siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas, izņemot Apvienoto Karalisti attiecībā uz Ziemeļīriju, kur saskaņā ar Vindzoras regulējuma 9. pantu un 4. pielikumu piemēro Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, ciktāl tā attiecas uz elektroenerģijas vairumtirgiem.

---

7 OV L 149, 30.4.2021., 10. lpp.

8 OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.

9 Vindzoras regulējums ir jaunais veids, kā saskaņā ar Savienības un Apvienotās Karalistes Kopīgo deklarāciju Nr. 1/2023 atsaucas uz Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju, kas grozīts ar Izstāšanās līguma Apvienotās komitejas lēmumu Nr. 1/2023 (OV L 102, 17.4.2023., 87. lpp.).

(5) Kopš sākās process, kura rezultātā Apvienotā Karaliste izstājās no Savienības, Savienība ir izrādījusi gatavību izveidot kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu ar Apvienoto Karalisti attiecībā uz Lielbritāniju ar nosacījumu, ka tiek izpildīti attiecīgie nosacījumi.

(6) Tirdzniecības un sadarbības nolīguma 764. pantā ir noteikts, ka cīņa pret klimata pārmaiņām ir būtisks elements partnerībā, kas izveidota ar Tirdzniecības un sadarbības nolīgumu un turpmākiem papildinošiem nolīgumiem.

(7) Saskaņā ar Tirdzniecības un sadarbības nolīguma 392. panta 6. punktu Savienība un Apvienotā Karaliste nopietni apsver iespēju sasaistīt savas attiecīgās oglekļa cenas noteikšanas sistēmas tādā veidā, kas saglabā šo sistēmu integritāti un paver iespēju palielināt to efektivitāti.

(8) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK[10] ("Direktīva 2003/87/EK") 25. panta 1.a punktā ir paredzēta iespēja noslēgt nolīgumus ar trešām valstīm par kvotu savstarpēju atzīšanu starp siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmām.

(9) Direktīvā 2003/87/EK ir noteikts, ka jebkurai šādai trešās valsts emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai jābūt obligātai un balstītai uz absolūtajām emisiju robežvērtībām. Patlaban Apvienotās Karalistes siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma atbilst šiem kritērijiem.

(10) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/956 ("OIM regula")[11] 2. panta 4. un 6. punktu OIM regulu nepiemēro precēm, kuru izcelsme ir trešās valstīs, ar kurām Savienība ir noslēgusi nolīgumu, ar ko tiek pilnībā sasaistīta Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma un minētās trešās valsts emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, un kuras atbilst visiem attiecīgajiem nosacījumiem.

(11) Eiropas Komisija un Apvienotā Karaliste 2025. gada 19. maija samitā vienojās par kopīgu izpratni, kurā par vienu no galvenajām prioritātēm ir atzīta kopējas sanitārās un fitosanitārās zonas izveidošana un emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaistīšana. Kopīgā izpratne arī paredz politisku vienošanos par vairākiem pamatparametriem turpmākajam darbam ar nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu un nolīgumu par Apvienotās Karalistes un Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti, vienlaikus atgādinot, ka abas puses ātri rīkosies, lai īstenotu šīs saistības saskaņā ar attiecīgajām procedūrām un tiesisko regulējumu.

(12) Tāpēc būtu jāsāk sarunas nolūkā noslēgt divus atsevišķus nolīgumus ar Apvienoto Karalisti – nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu un nolīgumu par Apvienotās Karalistes un Savienības siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti,

---

[10] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32–46. lpp., *ELI*: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/2024-03-01).

[11] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/956 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido oglekļa ievedkorekcijas mehānismu (OV L 130, 16.5.2023., 52.–104. lpp., *ELI*: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj).

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Komisija tiek pilnvarota Savienības vārdā veikt sarunas ar Apvienoto Karalisti:

(a) par nolīgumu par kopēju sanitāro un fitosanitāro zonu starp Savienību un Apvienoto Karalisti attiecībā uz Lielbritāniju,

(b) par nolīgumu par Savienības un Apvienotās Karalistes siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu sasaisti.

2. pants

Sarunu norādes ir izklāstītas šā lēmuma pielikumā.

3. pants

Sarunas veic, apspriežoties ar [īpašās(-o) komitejas(-u) nosaukums, ko ieraksta Padome].

4. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs